

El miracle d'Anne Sullivan

Autor: *William Gibson* Direcció: *Empar López*

I quan s'aixequi el teló, l'escena romandrà buida i silenciosa per uns instants. Però ells ompliran aquest buit amb els seus somnis i nosaltres els silencis amb les nostres veus. Llavors podran comprovar que la discapacitat els aïlla només d'un món superficial, però no de viure en un món entranyable i ple de fantasia. A ells i per ells volem oferir el nostre treball i esforç representant una gran obra mestra: ***El miracle d'Anne Sullivan.***

Els actors

1. ÍNDEX
2. PRESENTACIÓ
3. QUÉ ES LA SORDOCEGUESA?
4. EL TEATRE SOCIAL
5. SINOPSI
6. L'OBRA TEATRAL
7. LA PEL·LÍCULA
8. ANNE SULLIVAN
9. HELEN KELLER
10. ANNE I HELEN
11. FITXA ARTÍSTICA
12. PROJECTE PEDAGÒGIC
13. DOSSIER PEDAGÒGIC

Des de la creació de Factoria Artípolis (*Teatre del Raval*) ara fa 9 anys, hem estat convençuts que el teatre és una eina immillorable de sensibilització en l'àmbit social, de reflexió i transformació social. Hem intentat que això formi part del nostre ADN i per això hem apostat fort en aquest sentit. En els darrers anys la visualització de col·lectius que durant dècades havien restat en l'anonimat, inclús deliberadament amagats, ha canviat radicalment. Ens hem acostumat a sentir parlar de persones amb discapacitats, dels seus problemes, dels seus esforços per formar part d'aquesta societat que els ha marginat. Som conscients que, tot i els gran avenços, encara queda molt de camí a recórrer i per això volem tornar a apostar. Volem posar el que sabem fer, les arts escèniques, a disposició dels col·lectius que lluiten per assolir els seus drets.

El teatre anomenat “social” juga a transformar les coses. Però no només d'una forma fictícia, dalt de l'escenari. Pretén que a partir de tot allò que genera, estats d'ànim, visibilització dels problemes d'altres, etc, es produeixi un veritable canvi en les societats. No deixa de ser una experiència educativa que té com a objectiu no deixar indiferent a l'espectador.

I com ho volem fer? Doncs posant en escena l'obra teatral “*El miracle d'Anne Sullivan*” del dramaturg William Gibson, que es va inspirar en l'autobiografia de Helen Keller, una dona que va viure a cavall entre els segles XIX i XX, i que quan tenia dinou mesos va patir una greu malaltia que li va provocar la pèrdua total de la visió i l'audició. La seva incapacitat per comunicar-se va ser molt traumàtica per Helen i la seva família, pel que va estar pràcticament incontrolable durant un temps . Quan va complir set anys, els seus pares van decidir buscar una instructora i va ser així com l'Institut Perkins per a Cecs els va enviar a una jove especialista, Anne Sullivan, que es va encarregar de la seva formació i va aconseguir un avanç en l'educació especial.

El nostre projecte és ambiciós i no volem quedar-nos en una simple posada en escena. No volem que la nostra sigui una obra més de la cartellera. Pretenem que sigui un projecte global ple de sentit que aporti ni que sigui un granet de sorra a sensibilitzar l'espectador. Volem rodejar les representacions d'altres continguts, com poden ser xerrades i debats tant per adults com per escoles, exposicions o accions de sensibilització en d'altres espais aliens al teatre.

Volem incidir especialment en la problemàtica que genera la desconexió i la incomunicació que poden arribar a patir les persones sordcegues. Aquesta obra teatral que explica la història d'una persona amb aquest problema, pot ajudar a visibilitzar-les, a fer-les més presents en la nostra societat i per tant millorar la seva qualitat de vida.

QUÈ ÉS LA SORDCEGUESA?

És la discapacitat que resulta de la combinació de dues deficiències sensorials (visual i auditiva) que es manifesten en major o menor grau, provocant problemes de comunicació únics i necessitats especials derivades de la dificultat per percebre de manera global, conèixer i, per tant, interessar-se i desenvolupar-se en l'entorn. La sordceguesa afecta greument les habilitats diàries necessàries per a una vida mínimament autònoma i requereix serveis especialitzats, personal específicament format per a la seva atenció i mètodes especials de comunicació.

Els programes adreçats a les persones cegues o les persones sordes es basen en la utilització intensiva del sentit que conserven, per això la persona amb sordceguesa té més restringits els estímuls, ja que no posseeix cap dels dos sentits, i precisa d'altres metodologies que utilitzen altres sentits, fonamentalment el tacte.

El col·lectiu de persones sordcegues és heterogeni i més nombrós del que es podria pensar. El problema afecta de manera diferent a cada persona, segons l'edat d'aparició de la sordceguesa.

EL TEATRE SOCIAL

L'art afina la sensibilitat i estimula la intel·ligència. És el millor instrument per apropar-nos els uns als altres demostrant que quelcom tan senzill com una obra de teatre, es pot convertir en un projecte d'acció sociocultural. El teatre esdevé un potent instrument de comunicació i sensibilització i, per tant, una via alternativa d'ajuda diferent a les establertes per la societat.

El teatre social és una eina que promou el protagonisme de les persones, que facilita l'aprenentatge col·lectiu des de les experiències humanes i que suposa un instrument per a la participació activa en la transformació de la realitat. És un assaig de la vida a partir de l'anàlisi de la realitat i de tots els components que l'envolten. És, com a eina social, una metodologia d'acció col·lectiva.

I què ens mou ara?

Per mitjà del teatre, fet cultural per excel·lència, i utilitzant les nostres veus com a instrument, volem fer la nostra aportació a la visualització i millora d'un col·lectiu social encara desconegut en aquest món en que vivim on la informació de vegades corre fins i tot més ràpid que el propi temps. Volem dedicar el nostre esforç i treball a aquelles persones que amb tenacitat, coratge i força de voluntat, lluiten per no estar aïllades del món al que pertanyen, a aquells que la gent els anomena discapacitats, disminuïts, invidents... Als que nosaltres volem anomenar senzillament persones.

La nostra versió de ***El miracle d'Anne Sullivan*** és per elles.

Basada en una història real, l'obra de teatre *The Miracle Worker* (de William Gibson) esdeviní una gran pel·lícula de cinema, guardonada amb dos Oscars i diverses nominacions.

Una professora amb una infància traumàtica tracta d'educar una nena sordcega i muda. Un fosc complex de culpabilitat, per la mort del seu germà, impulsa la pedagoga a redimir-se mitjançant l'educació de la nena. Quan arriba a la casa on viu la petita, es troba amb una família que l'ha criat en unes condicions de protecció extrema, i percep la incapacitat dels pares per poder educar-la. Helen Keller és considerada com una desgràcia de la natura, amb la qual és impossible tenir cap mena de contacte comunicatiu eficaç. Tan sols la mare manté una lleu esperança. La nena, per la seva banda, viu en un món propi completament aliè i no sap com trencar aquesta bombolla fins que arriba Anne Sullivan, qui amb molta paciència, rigor i disciplina s'encarregarà de la seva educació.

Però realment, per a que la Helen pugui arribar a comunicar-se... cal un veritable miracle.

L'OBRA TEATRAL

El miracle d'Anne Sullivan (The Miracle Worker en el seu títol original) és una obra de teatre en tres actes, del dramaturg William Gibson, estrenada el 1959. La peça teatral és l'adaptació del guió d'una emissió televisiva de 1957, escrit per Gibson i emès com episodi de la sèrie d'antologia de la *CBS Playhouse 90*. la història està inspirada en l'autobiografia de Helen Keller: *The Story of My Life*, publicada en 1903.

Premis rebuts:

- Premi Tony a la millor obra.
- Premi Tony a la millor direcció en una obra de teatre - Arthur Penn.
- Premi Tony a la millor actriu principal en una obra de teatre - Anne Bancroft.
- Premi Tony a la Millor tècnica d'escena - John Walters.
- Theatre World Award - Patty Duke.

LA PEL·LÍCULA

L'any 1960 la productora nord-americana *Metro-Goldwyn-Mayer* encarrega al director Arthur Penn dirigir la versió cinematogràfica amb guió del propi William Gibson. S'estrena l'any 1962 amb Anne Bancroft, Patty Duke, Andrew Prine, Inga Swenson, Victor Jory i Jack Hollander al seu repartiment.

Premis rebuts:

- Oscar a la millor actriu a Anne Bancroft.
- Oscar a la millor actriu secundària a Patty Duke.
- Nominada a l'Oscar a millor director, millor guió i millor vestuari.
- Nominada al Globus d'Or a millor drama, millor actriu (Anne Bancroft) i millor actriu secundària (Patty Duke).
- Premi BAFTA a millor actriu estrangera (Anne Bancroft).
- Nominada al Premi BAFTA al millor film internacional.
- Sindicat de Directors (DGA): Nominada a millor director.
- National Board of Review: Top 10 millors pel·lícules i millor actriu (Anne Bancroft).
- Festival de Sant Sebastià: Millor actriu (Anne Bancroft).

ANNE SULLIVAN

Anne Sullivan va néixer el 14 d'abril de 1866 al si d'una família pobra a Feeding Hills, a l'estat de Massachusetts. Els seus pares van ser Thomas Sullivan i Alice Cloesy, que van arribar als Estats Units des d'Irlanda, com a conseqüència de la gran fam irlandesa. La seva mare patia de tuberculosi i va morir quan Anne tenia vuit anys. Sullivan va tenir dos germans: Maria i Jimmie. Quan la seva mare va morir els seus dos germans van ser enviats a viure amb altres parents i Anne va romandre a la llar per cuidar el seu pare.

Després d'un temps els parents no podien seguir atenent dels nens, i Anne no podia seguir més amb el seu pare. Van enviar als dos nens a la casa de nens pobres del comtat en Tewksbury, Massachusetts. Allí va morir Jimmie afectat per una tuberculosi de maluc.

Anne Sullivan havia contret una malaltia anomenada tracoma, la qual va deteriorar la seva vista. Va estar a l'Escola Perkins per a Cecs a Boston, a on se li van fer moltes operacions per tractar la seva malaltia. La seva vista va millorar i va arribar a ser una estudiant exemplar, graduant-se amb honors.

Per ajudar a d'altres nens cecs, Anne va aprendre l'alfabet manual i va treballar amb una noia cega i sorda anomenada Helen Keller. Aquesta experiència li serviria per al futur. Aquest fet va ser reconegut mundialment com un miracle.

Helen Adams Keller (Tuscumbia, Alabama, 27 juny 1880 - Easton, Connecticut, 1 de juny de 1968) va ser una escriptora, oradora i activista política sordcega nord-americana. A l'edat de dinou mesos, va patir una greu malaltia que li va provocar la pèrdua total de la visió i la audició. La seva incapacitat per comunicar-se des de primerenca edat va ser molt traumàtica per Helen i la seva família, pel que va estar pràcticament incontrolable durant un temps. Quan va complir set anys, els seus pares van decidir buscar una instructora i va ser així com l'Institut Perkins per a Cecs els va enviar a una jove especialista, Anne Sullivan, que es va encarregar de la seva formació i va aconseguir un avanç en l'educació especial. Va continuar vivint al costat de Sullivan fins a la mort d'aquesta en 1936.

Després de graduar-se a l'escola secundària a Cambridge, Keller va ingressar al Radcliffe College, on va rebre una llicenciatura, convertint-se així en la primera persona sordcega a obtenir un títol universitari. Durant la seva joventut, va començar a donar suport al socialisme i el 1905, es va unir formalment al Partit Socialista. Al llarg de tota la seva vida, va redactar molts articles i més d'una dotzena de llibres sobre les seves experiències i maneres d'entendre la vida, entre ells la història de la seva vida (1903) i Llum en la meva foscor (1927).

Keller va esdevenir una activista i filantropa destacada. Va recaptar diners per a la Fundació Americana per a Cecs, va ser membre de l'Industrial Workers of the World on va escriure des de 1916 a 1918 i va promoure el sufragi femení, els drets dels treballadors, el socialisme i altres causes relacionades amb l'esquerra, a més de ser una figura activa de la Unió Americana per les Llibertats Civils. L'any 1924 es va apartar de l'activitat política per enfocar-se en la lluita pels drets de les persones amb discapacitats i va realitzar viatges per tot el món oferint conferències fins a 1957.

Pel seu gran treball, el president nord-americà Lyndon Johnson li va atorgar la Medalla Presidencial de la Llibertat a 1964. Des de 1980, per decret de Jimmy Carter, el dia del seu natalici és commemorat com el «dia de Helen Keller».

La seva vida ha estat objecte de variades representacions artístiques, tant en cinema, teatre i televisió, destacant particularment *The Miracle Worker* (El miracle d'Anne Sullivan).

Anne Sullivan es va traslladar a Tuscumbia, Alabama, on va conèixer a la seva nova alumna, Helen Keller. Va començar immediatament a treballar amb ella ensenyant-li a llegir, escriure i parlar. Així Helen va poder començar a entendre el seu entorn. Sullivan feia que Helen toqués les coses i llavors lletrejava el que l'objecte era, a la mà d'Helen. Així, Helen va aprendre a llegir. Perquè aprengué a escriure, Sullivan li va aconseguir un tauler especialment dissenyat, acanalat de manera que un llapis podia formar lletres. Per ensenyar-li a parlar, Sullivan posava la mà d'Helen en la seva gola perquè pogués sentir les vibracions creades en passar els sons per la gola. Sullivan feia que Helen tractés de formar aquestes

mateixes vibracions. El seu discurs, però, seguia sent confús. No va ser fins anys després que, amb l'ajuda de la tècnica d'un professor de veu i el suport d'Anne, Helen va poder finalment parlar clarament.

Finalment Helen Keller va anar a la Universitat de Radcliffe i es va graduar amb honors. Helen Keller va publicar el seu primer llibre el 1902, *La història de la meua vida*, que va ser redactat per John Albert Macy. Macy es va casar amb Anne Sullivan. No obstant això, la unió no va durar.

Sullivan i Keller van viatjar a Hollywood per filmar una pel·lícula basada en les seves vides, bàsicament per interès econòmic. La pel·lícula, anomenada "L'Alliberament", va ser un autèntic fracàs. Però això no les va descoratjar per intentar guanyar-se la vida en espectacles públics de vodevil.

El 20 d'octubre de 1936, a l'edat de setanta, Sullivan va morir a Forest Hills, Nova York, amb Helen al seu costat, quan ja havia pres mesures perquè una altra dona l'ajudés i acompanyés. Helen va viure molts anys més, fins a 1968. Les seves cendres van ser enterrades a la Catedral Nacional de Washington al costat de les d'Anne Sullivan.

El 1959 es va estrenar l'obra de teatre *El miracle d'Anne Sullivan*, i dos anys després la pel·lícula del mateix títol, guanyadora de dos Oscar, basades ambdues en la història d'Helen Keller. Sullivan posteriorment va rebre el reconeixement per les seves habilitats com a professora, i el 1993 una escriptora anomenada Nella Braddy va publicar una biografia anomenada *Anne Sullivan Macy: La història darrera Helen Keller*.

Repartiment:

Helen Keller - Mar Ferrer

Anne Sullivan – Míriam Eскурriola

Arthur Keller – Jep Barceló

Kate – Andrea Portella

Tieta Eva – Rosa Serra

James Keller – Carles Garcia

Amagnos/Doctor – Màrius Hernández

Viney – Tai Fati

Direcció: Empar López

Autor: William Gibson

Traducció/Adaptació: Tamar Aguilar

Ajudant de Direcció: Marga Parrilla

Disseny de llums: Xavier Costas

Disseny de So: Omar Ocampo

Coreografia/Combat Escènic: Valentina Callandriello

Escenografia: Pablo Paz

Assessorament llenguatge dactilològic: Susana Vicente

Vestuari: Rafató Teatre

Fotografia: Martí E. Berenguer

Disseny gràfic: Copymouse Studio

Comunicació: Carme Vicente - Xtrategium

Producció: Tamar Aguilar i Muntsa Tur

Agraïments: Josep Pitarch, Albert López Vivancos, Josep Aguilar, Salvador Badia, Kenneth Pulido, Albert Torrens i Josefina Ortiz.

PROJECTE PEDAGÒGIC

La formació és l'instrument del mitjà d'integració personal i social, però per poder arribar a una bona formació adulta, cal començar per l'educació de nens i joves. Per això apostem per un projecte amb una vessant pedagògica enfocada als adolescents.

La proposta teatral d'**El miracle d'Anne Sullivan** porta en sí mateixa una sèrie de valors que són imprescindibles en la formació del joves: la valentia, el coratge, la paciència, el treball i, sobretot, l'amor.

Oferirem a escoles i instituts la possibilitat d'assistir a la representació de l'obra, en horari lectiu, i poder realitzar una sèrie d'activitats tan abans com després de la representació per mitjà d'un dossier pedagògic elaborat a consciència.

L'objectiu, a més de treballar els valors enumerats, és la de conscienciar els joves de l'existència d'una realitat que es troba molt allunyada de la majoria d'ells i fomentar l'esperit de solidaritat i d'integració.

Us oferim tot seguit una petita mostra de les activitats que es proposen al dossier pedagògic de l'obra perquè valoreu l'interès de la nostra proposta.

Les activitats estan dividides en tres blocs:

1. *La sordceguesa.*

Aquest bloc pretén mostrar els alumnes l'existència d'una realitat molt allunyada de la seva i sensibilitzar-los d'aquest fet. La proposta inclou la recerca d'informació sobre aquesta discapacitat i algunes activitats d'experimentació.

EXEMPLES D'ACTIVITATS:

- Què és la sordceguesa? Busca informació sobre aquesta discapacitat.
- Els alumnes es situaran per parelles a l'exterior de l'aula. Un dels dos s'haurà de posar taps a les oïdes i un antifaç que l'impedirà sentir i veure. El company l'entrarà a l'aula i l'acompanyarà per l'espai.
- L'alfabet dactilològic recolzat. Aprenem algunes lletres i practiquem amb un company intentant que endevini paraules breus.

2. L'obra "El miracle d'Anne Sullivan".

El segon bloc aprofundeix en la història real d'Anne Sullivan i Hellen Keller que queda reflectida a la representació teatral.

EXEMPLES D'ACTIVITATS:

- a. Busca informació sobre Anne Sullivan i Hellen Keller. Fins on van aconseguir arribar?
- b. Cine forum: visionat de la pel·lícula de la Metro-Goldwyn-Mayer, dirigida per Arthur Penn l'any 1962. Comenteu-la.

3. El fet teatral: el teatre social.

Finalment proposem una sèrie d'activitats per conèixer el teatre de forma genèrica i el seu ús com a eina d'inserció i sensibilització social.

EXEMPLES D'ACTIVITATS:

- a. Què és el teatre social? Busqueu informació i exemples d'obres teatrals de caràcter social.
- b. En grups, prepareu una petita representació que tracti d'algun fet d'injustícia social.

Si decidiu portar els vostres alumnes a veure "El miracle d'Anne Sullivan" us enviarem el dossier pedagògic complet. Sol·liciteu-lo en fer la reserva.

CONTACTE:

Teatre del Raval

C. Sant Antoni Abat 12 08001-Barcelona

93-443.38.19

teatredelraval@teatredelraval.com

www.teatredelraval.com